

Vatikán a Československo

GA ČR 409/08/0121

řešitel: Michal Pehr

spolupracovníci: Pavel Helan, Jaroslav Šebek, Marek Šmíd

Anotace

Ukončený projekt se zabýval vzájemnými vztahy mezi Československem a Svatým stolicem v meziválečném období a pomohl osvětlit situaci katolické církve za první republiky, ale i postavení Československa na mezinárodním poli mezi světovými válkami. Problematika moderních církevních dějin v Československu se ocitla v období komunistického režimu z ideologických důvodů zcela na okraji historiografické pozornosti. Přestože po roce 1989 změna politických poměrů generovala zájem také o dříve opomíjená témata v rámci bádání otázek církevního vývoje meziválečné éry, existuje zde řada málo či zcela nezpracovaných problémových okruhů. Patří k nim bezpochyby také vliv a reflexe papežské politiky z hlediska vývoje církevních a společenských poměrů v prvorepublikovém Československu. Otázky československo-vatikánských styků zůstaly po roce 1989 soustředěny zejména na problematiku vzájemných diplomatických vztahů (srv. např. práce F. X. Halase a Jindřicha Dejmka či Emilie Hrabovce, jež se zabývala především vývojem církevních poměrů na Slovensku krátce po vzniku republiky a reakcí Svatého stolce na vznik a postoje reformních proudů českého katolicismu, vedoucí ke vzniku národní československé církve v roce 1920). Jinak tato problematika nebyla prozatím komplexně zpracována. Na základě dříve nepřístupných archivních pramenů především vatikánské provenience rozšířil výzkum v rámci tohoto grantu poznání dané problematiky. Hlavním cílem předkládaného projektu bylo připravit především studii monografického charakteru, zabývající se vztahy mezi Československem a Vatikánem ve sledovaném období. Navíc studie byla doplněna výběrovou edicí příslušných dokumentů reflektující postoj Vatikánu k politickému a kulturnímu vývoji v Československu. Podobný komplexní soubor nebyl prozatím k dispozici.

Výstupy

V druhém roce řešení projektu uspořádal řešitel spolu se svými spolupracovníky plánovaný seminář, kde byly širší odborné veřejnosti představeny první výsledky výzkumu činnosti grantového týmu. Seminář proběhl 15. 10. 2009 v prostorách Arcibiskupského paláce za velkého zájmu veřejnosti. O zájmu odborné veřejnosti o tuto problematiku svědčí i značná pozornost odborného tisku, která byla věnována semináři uskutečněného grantovým týmem. (Blíže viz tiskové ohlasy na tuto akci Michal Pehr: *Vatikán a Československo 1918–38*. In: Akademický Bulletin 12/2009, s. 22–24, Michal Pehr: *Der Vatikan und die Tschechoslowakei 1918–1938*. In: Bohemia 50/1, München 2010, s. 163–165; Michal Pehr: *Il convegno "Il Vaticano e la Cecoslovacchia 1918–38"* In: Bollettino dell'Istituto Storico Ceco di Roma, fascicolo

VII, a cura di Zdeňka Hledíková e Kateřina Bobková-Valentová, Praga 2010, s. 112–117).

Monografie

Pavel HELAN, *Il Vaticano e la Cecoslovacchia negli anni venti del XX secolo nei fondi vaticani-profilo dei raport*, In: Bollettino dell'Istituto Storico Ceco di Roma, fascicolo VII, a cura di Zdeňka Hledíková e Kateřina Bobková-Valentová, Praga 2010, s. 95–105.

Michal PEHR a kol., *Československo a Svatý stolec I*, Praha 2010 (v tisku)

Michal PEHR a kol., *Československo a Svatý stolec II*, Praha 2010 (v tisku)

Studie

Jaroslav ŠEBEK, *Církevně-politická situace v Československu 1918–1920*, In: Jana Čechurová – Lukáš Šlehofer a kol.: *Ústava 1920 – vyvrcholení konstituování československého státu*, Praha 2011, s. 150–161.

Jaroslav ŠEBEK, *Jan Šrámek a Bohumil Stašek. Příklady souladu a disonance české a moravské katolické politiky po roce 1918*, *Střed* 2/2010, s. 9–23.

Marek ŠMÍD, *Prezident Tomáš Garrigue Masaryk ve Vatikánských archivech v letech 1918–1929*, *Církevní dějiny* 5/2010, s. 39–50.

Marek ŠMÍD, *Reflexe meziválečného působení českých katolických intelektuálů v poválečné historiografii*, In: *Církev 19. a 20. století v slovenské a české historiografii*, Brno 2010, s. 235–241.